

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 05.02.2009
SEC(2009) 113 galīgā redakcija

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

Pavaddokuments

**Komisijas regulai, ar ko īsteno Direktīvu 2005/32/EK attiecībā uz ekodizaina prasībām
vienkāršām televizora pārveidotājierīcēm**

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

**{C(2009) 582 galīgā redakcija}
{SEC(2009) 114}**

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

Pavaddokuments

Komisijas regulai, ar ko īsteno Direktīvu 2005/32/EK attiecībā uz ekodizaina prasībām vienkāršām televizora pārveidotājierīcēm

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pamatojums

Ekodizaina Direktīva 2005/32/EK izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības attiecībā uz enerģiju patērējošiem ražojumiem. Ekodizaina prasības ir juridiskas prasības (saskaņā ar 95. panta juridisko pamatu), kas jāievēro attiecībā uz tirgū laistiem ražojumiem, lai uzlabotu šo ražojumu ekoloģiskos raksturlielumus, vienlaikus nodrošinot to brīvu apriti iekšējā tirgū. Saskaņā ar pamatdirektīvu Komisija (ar regulējošās komitejas palīdzību) pieņem īstenošanas pasākumus, nosakot ekodizaina prasības attiecībā uz tiem enerģiju patērējošiem ražojumiem, kam ir būtiski pārdošanas apjomi, būtiska ekoloģiskā ietekme un būtisks uzlabošanas potenciāls.

Šādiem kritērijiem pilnībā atbilst vienkāršās televizora pārveidotājierīces (turpmāk tekstā „SSTB”), kuru galvenā funkcija ir digitālās ieejas pārvēršana analogos izejas signālos. Tagad, kad notiek pāreja no analogās uz digitālo televīzijas apraidi, televizori, kas nav piemēroti digitālo signālu uztveršanai, būs jāpapildina ar šīm ierīcēm. Līdz 2015. gadam, kad ES pārtrauks analogo apraidi, būtiski pieaugs SSTB pārdošanas apjoms un kopējais enerģijas patēriņš.

Eiropas Parlaments ir uzsvēris vajadzību ātri ierosināt obligātās energoefektivitātes prasības attiecībā uz šīm ierīcēm¹, un to atbalsta Apspriežu foruma dalībvalstu pārstāvji.

Pieceja ekodizaina prasību noteikšanai

Ierosināto SSTB regulu un šo ietekmes novērtējumu izstrādāja šādos četros posmos.

1. posms. Ekodizaina direktīvas 15. panta 2. punkta a)–c) apakšpunktā noteiktā īstenošanas pasākuma kritēriju novērtējums, ņemot vērā Ekodizaina direktīvas I pielikumā izklāstītos ekodizaina parametrus.

2. posms. Attiecīgo Kopienas iniciatīvu, tirgus konjunktūras un to ekoloģisko raksturlielumu atšķirību apsvēršana, kas piemīt tirgū esošām iekārtām ar līdzvērtīgu funkcionalitāti, kā noteikts Ekodizaina direktīvas 15. panta 2. punktā.

3. posms. Politikas mērķu noteikšana, ietverot vēlamos mērķus, politikas iespējas, lai sasniegtu šos mērķus, un ekodizaina īstenošanas pasākuma galvenos elementus, kā to nosaka Ekodizaina direktīvas VII pielikums.

4. posms. Ietekmes vides, ekonomisko un sociālo aspektu novērtējums, ņemot vērā Ekodizaina direktīvas 15. panta 5. punktā izklāstītos īstenošanas pasākumu kritērijus.

¹ Eiropas Parlamenta 2008. gada 31. maija rezolūcija par Energoefektivitātes rīcības plānu.

Rezultātu kopsavilkums

1. posms

Lai novērtētu Ekodizaina direktīvas 15. panta 2. punktā noteiktos ekodizaina īstenošanas pasākumu kritērijus, Komisija ir veikusi tehnisku, vides un ekonomisku pētījumu par *SSTB* (priekšizpēte), ievērojot Ekodizaina direktīvas 15. panta 4. punkta a) apakšpunkta, I un II pielikuma noteikumus.

Attiecībā uz Ekodizaina direktīvas 15. panta 2. punktā noteiktajiem kritērijiem priekšizpētē² ir konstatēti šādi Eiropas Savienībā uzrādīti rezultāti attiecībā uz *SSTB*:

15. panta 2. punkta a) apakšpunkts	Gada pārdošanas apjoms Kopienā:	90 miljoni vienību 2010. gadā 177 miljoni vienību 2014. gadā
15. panta 2. punkta b) apakšpunkts	Ietekme uz vidi – vienkāršo <i>STB</i> enerģijas patēriņš	6 TWh 2010. gadā 14 TWh 2014. gadā
15. panta 2. punkta c) apakšpunkts	Uzlabošanas potenciāls (pašreizējās rentablās tehnoloģijas izmantošana)	0,5 TWh 2010. gadā 9 TWh 2014. gadā

Uzlabošanas potenciālu nodrošina tas, ka pašreizējie rentablie tehniskie risinājumi ļauj būtiski samazināt šo ierīču elektroenerģijas patēriņu. To apstiprina savstarpējas saistības trūkums starp tādu dažādu *SSTB* cenām, kurām ir vienādas funkcijas, un šo ierīču enerģijas patēriņu.

Kopējais energoefektivitātes potenciāls 2010.–2020. gadam pārsniedz gada mājāsaimniecību elektroenerģijas patēriņu Zviedrijā, tāpēc to uzskata par būtisku.

2. posms

Kā noteikts Ekodizaina direktīvas 15. panta 2. un 4. punkta c) apakšpunktā, tiek ņemti vērā attiecīgie Kopienas un dalībvalstu tiesību akti vides jomā. Ņem vērā gan Kopienas, gan dalībvalstu attiecīgās brīvprātīgās iniciatīvas, un tiek analizēti šķēršļi, kas kavē pārņemt tehnoloģijas ar uzlabotiem ekoloģiskajiem raksturlielumiem, tādējādi sekmējot tirgus nepilnības.

Kopienas līmenī Komisijas Kopīgais pētniecības centrs (*Ispira*) ir ieviesis brīvprātīgu rīcības kodeksu, kas nosaka energoefektivitātes kritērijus attiecībā uz *SSTB*. Šī iniciatīva ir izrādījusies ļoti lietderīga, nodrošinot tehnisku datus attiecībā uz *SSTB*, taču tai bija maza ietekme uz tirgu, jo šo brīvprātīgo kodeksu pieņēma ierobežots ražotāju skaits.

Dalībvalstu līmenī Apvienotā Karaliste ir ieviesusi apstiprinājuma marķējuma programmu attiecībā uz *SSTB*, ko vada *Energy Saving Trust*. Šai brīvprātīgajai marķējuma shēmai ir bijusi

² „Preparatory studies for Eco-design Requirements of EuPs –Simple Digital TV Converters (Simple Set Top Boxes)”, *MVV Consulting GmbH*, 2007. gada 17. decembra galīgais ziņojums; dokumenti pieejami *TREN* GD ekodizaina tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/energy/efficiency/ecodesign/eco_design_en.htm.

ierobežota ietekme uz tirgu, ļoti maz ražojumiem nodrošinot atbilstību shēmā noteiktajiem kritērijiem.

Direktīvas 2005/32/EK īstenošanas regula par ekodizaina prasībām attiecībā uz elektrisko, elektronisko mājsaimniecības un biroja iekārtu elektroenerģijas patēriņu gatavības un izslēgtā režīmā, ko pieņēma 2008. gada decembrī, īstenotu tikai daļu *SSTB* energoefektivitātes potenciāla. Tas notiktu tāpēc, ka šī horizontālā regula risinātu tikai *SSTB* enerģijas patēriņu gatavības režīmā, un „gatavības režīma” regulā noteikto dažādo prasību stāšanās spēkā laiks neļautu apgūt lielāko energoefektivitātes potenciālu, kas saistīts ar *SSTB* izmantošanu.

Nav sniegti ziņojumi par citām ES vai valsts līmeņa iniciatīvām, kas risinātu *SSTB* enerģijas patēriņa jautājumu.

Lai gan *SSTB* kopējais enerģijas patēriņš ES ir būtisks, atsevišķu mājsaimniecību līmenī *SSTB* veido tikai mazu enerģijas patēriņa rēķina daļu. Tāpēc patērētāji vērš galveno vērību uz *SSTB* sākotnējo cenu un neņem vērā to enerģijas patēriņu dzīves ciklā. Tādējādi ražotājiem nav nekāda stimula samazināt šo ierīču enerģijas patēriņu, lai gan to varētu paveikt ar zemām papildu izmaksām (ja vispār tādas būtu) ražotājam, un patērētājiem tas nodrošinātu būtiskus ietaupījumus, kā arī samazinātu CO₂ emisiju. *SSTB* pārmērīgo enerģijas patēriņu papildus sekmē tas, ka patērētāji mēdz šīs ierīces nemitīgi atstāt „aktīvajā režīmā”, pat kad ir izslēguši televizoru.

Secinājumi par 1. un 2. posmu

Nākamajos gados pārdoto *SSTB* skaits ES un attiecīgais enerģijas patēriņš strauji pieaugs. Iepriekš aprakstīto tirgus nepilnību dēļ netiek izmantoti pašreizējie rentablie risinājumi, kas ļautu samazināt šo ierīču enerģijas patēriņu. Pašreizējās politiskās iniciatīvas tikai nedaudz ietekmēs *SSTB* ekoloģiskos raksturlielumus. Ja nav Kopienas līmeņa rīcības, pastāv risks, ka nākotnes iniciatīvas dalībvalstu līmenī varētu kavēt šo ražojumu brīvu apriti iekšējā tirgū.

Tiek secināts, ka ir ievēroti Ekodizaina direktīvas 15. panta 2. punktā noteiktie ekodizaina īstenošanas pasākumu kritēriji, un *SSTB* jāietver ekodizaina īstenošanas pasākumā saskaņā ar Ekodizaina direktīvas 15. panta 1. punktu.

3. posms

Ekodizaina direktīvas II pielikumā ir paredzēts, ka mērķi attiecībā uz *SSTB* ekoloģisko raksturlielumu uzlabošanu un jo īpaši uz *SSTB* izmantotajiem resursiem, piemēram, elektroenerģiju, jānosaka, analizējot vismazākās dzīves cikla izmaksas, ar ko saskaras iekārtu lietotāji. Turklāt tiek ņemti vērā priekšizpētē noteiktie kritēriji attiecībā uz tehnoloģijām, kas sniedz vislabākos rezultātus, kā arī tiek ņemtas vērā Ekodizaina apspriežu foruma³ 2008. gada 22. februāra sanāksmes diskusijas ar ieinteresētajām pusēm. Rezultātus atspoguļo mērķos, kas izvirzīti īstenošanas pasākumam.

Ierosinātās regulas mērķis ir sākt tirgus pārveidi, kas īstenotu uzlabošanas potenciālu. Šajā sakarā tika apsvērtas vairākas politikas iespējas, arī pašregulācija, obligāts enerģijas marķējums un obligāts prasību minimums energoefektivitātes jomā. Tā kā pastāv skaidras likumdevēja pilnvaras noteikt ekodizaina prasības attiecībā uz plaša patēriņa elektroniskām ierīcēm, tādu iespēju, kas nav ekodizaina īstenošanas pasākums, analīzes dziļums ir proporcionāls attiecībā pret īstenošanas tiesību aktu, un galvenā vērība tiek pievērsta tā pamatelementiem, ņemot vērā priekšizpēti un ieinteresēto pušu sniegtos komentārus.

4. posms

³ Apspriežu forumu ar proporcionālu pārstāvību veido dalībvalstu un iesaistīto pušu, piemēram, nozares, patērētāju un vides NVO pārstāvji, kuri aicināti paust savus viedokļus.

Tiek novērtēts ierosinātais īstenošanas pasākums. Jo īpaši tiek analizētas iespējas attiecībā uz ekodizaina prasību piemērošanu vairākos posmos, ņemot vērā Ekodizaina direktīvas 15. panta 5. punktā noteiktos kritērijus un ietekmi uz ražotājiem, arī MVU.

Secinājumi par 3. un 4. posmu

Politikas iespēju salīdzinājums un priekšizpētē, kā arī apspriešanas procesā sniegtā informācija liecina, ka piemērota iespēja *SSTB* uzlabošanas potenciāla īstenošanai ir regula, ar kuru nosaka ekodizaina prasības attiecībā uz *SSTB* enerģijas patēriņu un jaudas pārvaldīšanu. Regulas prasības jāīsteno divos posmos, kas attiecīgi stājas spēkā pēc viena un trim gadiem pēc regulas stāšanās spēkā. Šī pieeja nodrošina, ka:

- rentablais potenciāls, lai uzlabotu *SSTB* elektroenerģijas patēriņu, tiek ātri īstenots, nodrošinot Kopienai būtiskus elektroenerģijas un CO₂ ietaupījumus un vienlaikus samazinot šo ierīču dzīves cikla izmaksas patērētājiem;
- *SSTB* kopējais elektroenerģijas patēriņš tiek samazināts par apmēram 47 TWh līdz 2020. gadam salīdzinājumā ar „neko nemainīt/*status quo*” scenāriju, tas nozīmē 7,2 miljardu euro ietaupījumus un 17 milj. CO₂ samazinājumu;
- *SSTB* dzīves cikla izmaksas tiek samazinātas par apmēram 30 %;
- ir skaidrs tiesiskais regulējums, nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus ražotājiem, godīgu konkurenci un brīvu apriti;
- prasības attiecībā uz *SSTB* tiek saskaņotas Kopienas līmenī, kas nodrošina administratīvo slogu un izmaksu maksimālu samazināšanu uzņēmējiem;
- tiek novērsti nesamērīgi slogi ražotājiem, jo tiek piemēroti pārejas periodi, kuros pienācīgi ņem vērā dizaina pārstrādes ciklus;
- ārpus Kopienas tiks nodrošināta papildu energoefektivitāte, jo šīs ierīces tiek pārdotas visā pasaulē un tiks ražotas saskaņā ar vienādām specifikācijām arī citiem tirgiem.

Uzraudzība

Ietekmes uzraudzību galvenokārt īsteno, dalībvalstu iestādēm veicot tirgus uzraudzību un tādējādi nodrošinot, ka tiek ievērotas prasības. Piemērošanas jomas, definīciju un jēdzienu atbilstību uzraudzīs, nepārtraukti iesaistoties dialogā ar ieinteresētajām pusēm un dalībvalstīm.